

IGENEK ÉS NEMEK

„Ellenben a ti beszédeitekben az igen legyen igen, a nem pedig nem, ami pedig túlmegy ezen, az a gonosztól van.” (Mt 5,37)

Írta: Az Úr 2015. évében Farkas László atya (a dőlt betűvel jelzett részek kivételével, melyek szemelvények és idézetek a jelölt forrásokból)

Tomí elmesélte egy gyerekkori élményét, hogy születésnapjára az utcabeli srácok közül a rangidős vezér, Csaba neki adta a puzzle-ját, amitől nagyon boldognak és megtiszteltnek érezte magát egy darabig, mert egy alkalommal a srácok megfenyegették, hogy adja vissza, amit jogtalanul vett el. Hihetetlenül megalázó és fájdalmas volt az egyszer odaadott ajándék visszakérése. Minden kimondott igen visszavonása egy ajándék visszavétele. A másik ember ilyen-olyan mértékű megalázása. Önmagunk silányítása. Csak olyan esetben szabad visszavonni szavunkat, ha világos, hogy bűnös vagy Isten akaratával ellenkező buta dologra tettünk ígéretet, pl. ha megígérted, hogy a kútba ugrasz.

Miért nem tudunk nemet mondani? Nagyon sok fiatal nem tud nemet mondani. Ennek egyik oka lehet, hogy imponálni akar a másoknak, és fél elveszíteni szeretetét, vagy elismerést akar szerezni. Mindig meg akar felelni másoknak, vagy saját zsarnoki énkép-ideáljának. Mindig jó fiúnak vagy jó kislánynak akar feltűnni mások és önmaga szemében. Van, aki ezért szinte soha nem mond nemet. Aztán észrevétlenül a sok igenből egy nagyon nagy nem lesz, mert a végén menthetetlenül felszínes lesz minden, amire igent mondott. Mindent csak tessék-lássék módon csinál meg. Egyre gyakrabban nem fejezi be a dolgokat, vagy nem tartja meg ígéretét, mert vállalkozatlanul sok igent mondott. Semmiben nem mélyül el és nem lesz nagyszerű, ez a középszerűség kísértése. Másik oka, hogy szabadságát akarja őrizgetni.

A lebegtetett igenek: Sokszor lebegve hagyunk dolgokat. Pl. elhívunk egy hétvégi programra, ami még tetszene is, de azért nem mondok se igent, se nemet, nehogy lemaradjak valami még jobb programról, ami csak ezután fog kiderülni. Ezért az utolsó pillanatig várok arra, hátha bejön valami még jobb, és lebegtetve hagyom a döntést. Ez szorongóvá, bizonytalankodóvá, megbízhatatlanná tesz bennünket. Ezzel tulajdonképpen azt üzenem azoknak az embereknek, akik ott számítanának rám, hogy nem elég jók nekem, valami fontosabb és minőségibb dologra vágyok. Ha nem jön a várva várt „még jobb”, akkor az utolsó pillanatban két lehetőségem van: az egyik, hogy most már cikinek érzem odatolni a képemet, így otthon maradok. A másik, hogy az utolsó pillanatban beesek, de „ha ló nincs, akkor a szamár is jó” lelkiállattal vagyok ott, nem szívből választva és átélve a dolgokat és azoknak az embereknek a jelenlétét. Az emberek, ha választják őket, akkor kivirulnak. Olykor kispóroljuk magunkat a saját életünkben. Máskor két vagy több jó lehetőség között nem tudunk választani és döntésképtelenül vergődünk. Ha nem döntünk egy program, egy életút vagy egy személy mellett időben, akkor kispóroljuk a vágyakozást, várakozást, a „de jó lesz” örömet és ez elszegényíti érzelmi életünket. Hisz nem készítettük fel a szívünket, csak úgy belecsöppenünk a dolgokba, olykor sodródva. Igazi öröm csak ott születik, ahol vállalkozunk a szeretet kockázatát, hogy választunk és beleengedjük magunkat a vágyakozással teli örömbé és az árául fizetett fájdalomba. Szédítően jó átélni igenünk és választásunk szabadságának az örömet, még akkor is, ha a súlyát is érezzük: „Minden szeretet tragikus a földön. S fordítva is: szeretet nélkül nincs tragédia. Szeretet nélkül az élet lehet szenzációs és unalmas, értelmes és értelmetlen, de sohase tragikus. A szeretet nem arra való, hogy a szenvedést feloldja. Épp ez a szeretet titka. Egyedül szeretve tapasztalhatjuk meg a halál végleges tragikumát, s az öröklét realitását. Élet és halál, öröm és szenvedés egyedül a szerető szívek számára valóság.” (Pilinszky János)

A kapcsolatainknak van egy ádventje. Az ideiglenesség kultúrájában élünk. Mindent azonnal akarunk birtokolni. Csak előre gyártott kész termékeket, előmelegített ételeket ismerünk. Ez a jelszó: használd és dobd el! Amint valami elveszíti számunkra élvezeti értékét, eldobjuk. Ha valamit nem kaphatunk meg azonnal, agresszívvá válunk vagy frusztráltak leszünk, így aztán elrekesztődnek előlünk az életnek azok a tartományai, amik csak az állandóság és a türelmes tapintat által nyílnak ki előttünk. Soha nem tapasztaljuk meg a kapcsolatoknak azt a mély dimenzióját, melyet az emberek csak akkor nyitnak meg előttünk, ha elkötelezetten választjuk őket. A Kis Herceg is erről szól:

- Az ember csak azt ismeri meg igazán, amit megszelídít - mondta a róka. - Az emberek nem érnek rá, hogy bármit is megismerjenek. Csupa kész holmit vásárolnak a kereskedőknél. De mivel barátkereskedők nem léteznek, az embereknek nincsenek is barátaik. Ha azt akarod, hogy barátod legyen, szelídíts meg engem.

- Jó, jó, de hogyan? - kérdezte a kis herceg.

- Sok-sok türelem kell hozzá - felelte a róka. - Először leülsz szép, tisztas távolba tőlem, úgy, ott a fűben. Én majd a szemem sarkából nézlek, te pedig nem szólsz semmit. A beszéd csak félreértések forrása. De minden áldott nap egy kicsit közelebb ülhetsz... Másnap visszajött a kis herceg.

- Jobb lett volna, ha ugyanabban az időben jössz - mondta a róka. - Ha például délután négykor érkezel majd, én már háromkor elkezdek örülni. Minél előrébb halad az idő, annál boldogabb leszek. Négykor már tele leszek

izgalommal és aggodalommal; fölfedezem, milyen drága kincs a boldogság. De ha csak úgy, akármikor jössz, sosem fogom tudni, hány órára öltöztessem díszbe a szívemet... Szükség van bizonyos szertartásokra is.

- Mi az, hogy szertartás? - kérdezte a kis herceg.

- Az is olyasvalami, amit alaposan elfelejtettek - mondta a róka. - Attól lesz az egyik nap más, mint a másik, az egyik óra különböző a másiktól.

Emberlétünk akkor bontakozik ki, ha egy részt választunk és azt a sajátunkként szeretjük. Csak az elvállalt részben találkozhatunk az egésszel, a végesben a végtelennel. Ez a megtestesülés logikája. Ha nem keressük magunknak állandóan az ideális embereket és körülményeket, elvágódva a saját életünkől, hanem egészen átadjuk magunkat azoknak (pl. akiket Isten mellénk rendelt) és nem elszenvedjük csupán, hanem belülről választjuk azokat. „Az egészhez akkor lesz igazán közünk, ha azt a részt, ami nekünk jutott, nyugtalanság nélkül fogadjuk el: nem savanyú a szőlő alapon, hanem mély érdeklődéssel és alázattal ugyanakkor.” (Jelenits atya) Paradox módon úgy találhatjuk meg a teljességet, ha egy részt választunk, még ha nem is az ideálisat. Jézus szavai szerint „aki meg akarja menteni az életét, az elveszíti azt, aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti azt az örök életre”. Ettől a belső igentől átminősül az életünk. Már nem áldozatai vagyunk a körülményeknek, hanem aktív alkotói, már nem passzív elszenvedői vagyunk „általunk szájalmasnak tartott” emberek által elrontott kapcsolatainknak, hanem felelős alkotói jó kapcsolatoknak.

Egyetlen igen által Isten emberré lett: Mária igenje által Isten új, közvetlenebb módon lépett kapcsolatba az emberrel. Emmánuellé („Velünk az Isten”-né) vált. Eljegyezte magát emberi sorsunkkal. Belülről ismer minket. Isten Jézusban vállalja emberlétünknek azt a gyökérszerű adottságát, hogy neki is csak egy rész jutott, méghozzá nem is a legideálisabb (istálló, kereszt). Ha választasz egy nőt, aki a feleséged lesz, akkor a többi ezermillióról lemondasz. Pedig biztos van köztük olyan, akiről később kiderülne, hogy „jobb” lett volna. Ha túlságosan halogatsz a döntést, még meg is ideologizálhatod, hogy várod a nagy Őt. De közben elmegy az életed a „nem döntésben”. A „nem döntés” is döntés. Mégpedig döntés a felől, hogy magamnak tartogatom a szívem és a szabadságom, hogy nem ajándékozok meg vele igazán senkit. Szabadságom akarom védeni, de közben elveszítem, mert semmibe nem adom a szívem egészen. Emberségünk legmélyebben az Istennek kimondott és vissza nem vont igenben bontakozik ki. Ma sokan kispórolják magukat a keresztyénségből. Sajnálják Istentől az idejüket az imára, a közösségre vagy a közösségben vállalt szolgálatra. Ferenc pápa az „Evangélium öröme” című enciklikájában elmondja, hogy mire kell igent és nemet mondanunk. **Igen a missziós lelkiesség kihívására:** „Ma sok keresztyénynél találkozhatunk az autonómia és a pihenés személyes szférájáért való túlzott aggodalommal, mely oda vezet, hogy Jézusért vállalt feladataikat életük pusztító toldalékeként élik meg, mintha azok nem képeznék identitásuk részét. Így az evangelizáció feladata erőltetetté válik; kevés energiát és korlátozott időt fordítanak rá.” (79.) **Nem az önző lustaságra:** „Amikor egyre inkább szükségünk van a missziós dinamizmusra, mely sötét és világosságot hoz a világnak, sok világi fél attól, hogy meghívják valamilyen apostoli feladatra, és így megpróbálnak kitérni mindenféle megbízás elől, mely elvonná tőlük szabadidejüket. (Sokan) szinte megszállottan védelmezik a szabadidejüket. Ez gyakran abból következik, hogy az emberek kikerülhetetlen szükségét érzik annak, hogy személyes szabadságukat megőrizték, mintha az evangelizáló feladat veszedelmes mérge, nem pedig örömteli válasz volna Isten szeretetére, aki a misszióra hív minket egybe, és teljessé s termékennyé tesz bennünket. Egyesek ellenállnak annak, hogy teljes mélységében megízleljék a missziót, s így a bénító lustaság rabjai maradnak. A probléma nem mindig a túlzott aktivitás, sokkal inkább a rosszul megélt aktivitások, amelyekben nincs jelen megfelelő motiváció, lelkiesség, amely átjárna a cselekvést és kíváncsiságot tenné azt. Ebből adódik, hogy a kötelességek jobban kifárasztanak, mint kellene, és olykor megbetegítenek. Nem a békés fáradtságról, hanem a feszült, megterhelő, kielégületlen és lényegében el nem fogadott fáradtságról van szó. (81-83.)”

Hamis igenek és nemek, amikor játszma az, ami szeretetnek látszik: sokszor összekeverjük a szeretetet a játszmákkal. Igazi szeretet ott van, amikor szabadon mondok igent, és amikor kényszerítés nélkül tiszteltem a másik „nem”-jét. Hétköznapi kapcsolatainkban sokszor teszünk másokat játszmáink játékszerévé vagy mi magunk válunk mások játszmái áldozatává, miközben azt gondoljuk, hogy szeretünk, vagy mások szeretnek minket. Hogy megértsük, leegyszerűsítve két példával szeretném szemléltetni. Szinte minden emberi találkozásban belecsúszhatunk játszmákba, anélkül, hogy észrevennénk, és például az üldöző, üldözött vagy balek szerepét játszuk el, vagy játszátjuk el a másikkal. Az első példa a hajléktalan, aki láthatóan kellő erőszakossággal kunyerál pénzt a járókelőktől. Kétféleképpen menekülhetsz ki a helyzetből, ha nem akarsz adni neki. Átmész az utca túlsó felére, hogy ne kelljen adnod, de ilyenkor őt üldözőként éled meg, te pedig az üldözött szerepbe kerülsz, ha pedig nyíltan vállalsz, hogy nem adsz, akkor ő viselkedik üldözöttként és érezteti veled, hogy üldözöd őt. A másik példa az alkoholista játszma, amelyben az alkoholista érezteti veled, hogy ha nem adsz neki pénzt alkoholra, akkor nem szereted őt. Ha nem szolgálod ki az igényét, akkor ő belevon a játszmájába, hogy őt, a szegény üldözöttet mindenki elutasítja. Itt te kerülsz az üldöző szerepébe. Előfordulhat,

hogy ezt a kellemetlen nyomást úgy kerülöd ki, hogy hozol neki italt, de ebben az esetben a balek szerepébe kerültél. Gyakran valamelyik két szerepet alakítjuk a játszmákban egymás számára, nem is mindig tudatosan. Mindegyik közös vonása, hogy elveszítjük benne a szabadságunkat. A szeretet nem az, amit a másik igényel a maga számára, hanem ami igazán javára válik. Itt már nem azért adok, mert nem tudok nem adni, és nem azért szeretek, mert valamit el akarok érni vele. Itt nem játszom, és nem szolgálom ki mások játszmáit, pl. hogy „nem szeretsz igazán, ha nem adod meg, amit kérek”. A szeretet azt jelenti, hogy hátrálépek, és nem engedem, hogy a szabadságom elveszítsem. Hátrálépek és megkérdem, hogy szabadon vállalom-e azt, hogy adjak vagy ne adjak és már nem azért adok vagy nem adok, mert a másik nyomásától csak így térhetek ki, hanem mert belátom, hogy ez a másik javát szolgálja, és mert szabadon így döntöttem.

A szeretet prioritásai: A szeretet akkor szeretet, ha nem gyógyszerészeti mérlegen mérjük. A szeretet gyógyszer, nem jutalom. Nem annak kell adni, aki megérdemli, hanem akinek szüksége van rá. Annak ellenére, hogy tudjuk: *modus amandi est amare sine modo* (a szeretet mértéke a mérték nélküli szeretet), tudjuk, hogy a szeretetnek van egy intelligenciája, okossága. Van az életünknek pszichésen egy létszámkorlátja, befogadó korlátja. Csak az okos szeretet (*intelligentia amoris*) valódi szeretet. Az okatlan szeretet hiába mérték nélküli, valójában mérge. Az igazi szeretetnek viszont tényleg nincs felső határa, de az igazi szeretet gyakran azzal szeret, hogy határokat állít és nemeket is mond. Mert az igazi szeretet szabad, nem azt teszi, amit a másik elvár vagy kikényszerít tőle, nem is azt teszi, amit saját belső kényszerei diktálnak, például, hogy megfeleljen a jó fiú képének, nem megy bele semmiféle játszmába, hanem egyet hátrál, majd szabadon azt teszi, ami abban a pillanatban leginkább a másik javát szolgálja. Vegyük ehhez Jézus példáját. „Jézus Tírusz és Szidon vidékére vonult vissza. Ott egy kánaáni asszony jött a környékről és így kiáltozott utána: 'Könyörülj rajtam, Uram, Dávid fia! Leányomat kegyetlenül gyötri az ördög.' De ő szóra sem méltatta. Erre odamentek hozzá tanítványai s kérték: 'Küldd haza, mert kiabál utánunk.' Ő így felelt: 'A küldetésem csak Izrael házának elveszett juhaihoz szól.' De az odajött és e szavakkal borult le előtte: 'Uram, segíts rajtam!' De ő visszautasította: 'Nem helyes, ha elveszik a gyerekek kenyerét s a kutyáknak dobják.' Az viszont erősítette: 'De bizony, Uram! Hiszen a kiskutyák is esznek az uruk asztaláról lehulló morzsákból.' Erre Jézus így szólt: 'Asszony, nagy a te hited, legyen úgy, amint kívánod.' Még abban az órában meggyógyult a leány.” (Mt 15, 21-28)

„Küldetésem csak Izrael házának elveszett juhaihoz szól” – Jézus bevállalja, hogy neki is csak 24 órája van és mindössze 3 éve, és ez alatt nem akar eljutni a világ végéig minden egyes emberhez, hanem úgy dönt, hogy csak néhány embert választ maga mellé és azokra pazarolja minden idejét. Néha úgy viselkedünk, mintha rajtunk múlna a világ megváltása. Jézus tudta, hogy rajta múlik, mégis alszik a csónakban. Nem játszik mindenhatót (pedig Ő tényleg az), mintha mindent azonnal orvosolni, megoldani akarna. Isten nem stresszel, mint mi szoktunk, pedig lenne oka rá. Jézus elfogadta a korlátait, mindent az Atyától várt: „Küldetésem csak Izrael házának elveszett juhaihoz szól”. Tudta, hogy a Mennyei Atyának van ideje és módja, hogy végbevigye művét. Földi életidejében nem akart elintézni mindent, például soha nem lépte át szülőhazájának határát, pedig tudta, hogy az egész világ megváltója. Feltámadásával lépi túl a tér-idő korlátait és jut el a Föld minden szegletébe Szentlelke által. Nekünk is bízni kell Istenre, az Atyára valamit. Döntenünk kell, hogy hova, mire és kiknek adjuk az időnket, és azokra koncentráljunk. Jézus 30 évet nem sajnált Názáret rejtettségében családjával tölteni, pedig helyette senki nem tudta meggyógyítani a betegeket, megváltani az emberiséget. Nem sajnált félrevonulni apostolaival, hogy „gyertek, pihenjétek ki magatokat egy kicsit”, vagy nem átalott olykor kitépni magát az emberek kezei közül és otthagyni a gyógyulásra váró tömegeket, hogy az éjszakát Isten imáadásában töltse, ha az Atya ezt kérte tőle. De ezt sohasem azért tette, hogy kispórolja magát, hanem azért, hogy feltöltődve ajándék lehessen a továbbiakban is. Mászor (még gyakrabban) feláldozta mégis a pihenését, mert megszánta az embereket, akik olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok és a 24. óra után is szabadon vállalt minden fáradtságot, mert az Atya ezt kéri tőle. Jézus elképesztően aktív és megterhelő életet élt, mégsem égett ki. Mert úgy üresítette ki magát, hogy közben egy maradt az Atyával. Ez a döntő, hogy csak belenyűglődünk az élet terheibe, vagy szabadon megtaláljuk a belső motivációt és szeretetből éljük az életet, s nem csupán túléljük. Csak akkor tudunk okosan és méricskélés nélkül szeretni, ha az Atya akaratát keressük. Jézus nem azért gyógyítja meg, hogy elkerülje kellemetlenkedését, hanem mert szabadon úgy döntött. A katolikus erkölcs tanítja, hogy a szeretetnek van egy rangsora. Előnyben kell részesítenünk azokat az embereket és tennivalókat, amikkel állapotbeli kötelességeink kötnek össze. Vagyis, ha választanunk kell, hogy egyetlen emberre lesz időnk ma, hogy beszélgessünk, és a szomszéd gyerek és a saját gyerekünk között kell választanunk, akkor helytelen a szomszédot választani. Ugyanígy, ha választanunk kell a Hazánk vagy egy más ország érdeke között, saját egyházunk, településünk vagy más közösség között, akkor általános elv, hogy mindig azokat kell előnyben részesíteni, akik a sajátjaink. Ez alól kivételt csak az jelenthet, amikor Isten egyértelműen meghív valami másra. Természetesen ez nem jelenthet bezárkózást, és azt sem jelenti, hogy máshova nem is mehetünk, másokkal nem is lehetünk, de ez csak akkor lehet Isten akarata, ha ennek nem az az ára, hogy azokat az

embereket és feladatokat hanyagoljuk el, melyeket Isten mellénk rendelt. Ha saját gyerekünk helyett a szomszédnak adjuk az utolsó falatot, akkor súlyosan megsebezük a szeretet rendjét, ugyanígy, ha a saját feleségünk/férjünk/barátaink helyett idegeneknek adjuk időnk legjavát. Azért vétkezünk, mert a szomszéd gyerek nem érez méltatlanságot, ha saját gyerekünk után szolgálunk neki, de a saját gyerekünk joggal érezheti azt, hogy apja vagy anyja elárulta őt, hisz ő sajátosan tőlünk várja a szeretetet.

Ezeknek az elveknek kell döntéseink számárvezetőjének lennie. Ezt a számárvezetőt reflexből alkalmazhatjuk, mint Jézus is tette („küldetésem Izrael házának elveszett juhaihoz szól”), és általában nem fogunk rossz döntéseket hozni, és mentesülünk a döntések halogatása és lebegtetése miatti szorongástól, ami a Gonosztól való. Csak akkor szabad eltérni ettől a számárvezetőtől, ha Isten mást kér tőlünk. Ehhez viszont a Szentlélekistennel való személyes kapcsolat nélkülözhetetlen, hogy esetről esetre meg tudjuk különböztetni. (Vö. mente.hu: Az elfelejtett Isten c. előadás) Ez az igazi szabadság. Ahol az Úr Lelke, ott a szabadság. Egyébként sarkos és merev keresztények leszünk. Jézus el mer térni a szeretet általános rendjétől és sorrendiségétől, de ritkán és jól megkülönböztetett esetekben teszi csak. Ha mi menetrendszerűen eltérünk a szeretet hierarchiájától és prioritásától, személyiségünk széthullik, szétfolyik, és kapcsolatainkban zavar keletkezik. Életünkkel pedig semmit nem építünk, mert állandóan jó érzésünk mentén sodródunk, esetleg mások kéréseinek teljesítéséről fog szólni az életünk, saját életcél nélkül, vagy szétfolyunk jobbnál-jobb programokban. Mindenhol jelen akarunk lenni, de sehol nem vagyunk igazán. Így sehol nem fakasztunk maradandóan életet, mert nem akarjuk kifizetni a szeretet árát: „ha a búzaszem nem hull a földbe, egyedül marad, de ha elhal, sok termést hoz”. Így soha nem válunk felnőtté. A szeretet döntés, mely következményekkel jár. A szeretet „igen” a jelenlévő emberre és „nem” az összes többire. A szeretettel mindig bezárul számtalan kapu, de kinyílik egy mélyebb dimenzió. Az érett ember az, aki azt mondja magában: kiteszem magam a kockázatnak, hogy találkozom veled. Nem tudom, hogy mi fog történni velünk ebben a találkozásban, de megengedem és vállalom, akarom a következményeit is, mert vállallak úgy, ahogy vagy.

Adventi igenek és nemek: adventi időben olvassuk: „Úgy éljétek, mint a világosság fiai... Ne vegyetek részt a sötétség meddő cselekedeteiben! ... Keressétek, ami kedves az Úrnak... Nagyon vigyázzatok tehát arra, hogyan éltek: ne oktanul, hanem bölcsen. Használjátok fel az időt, mert rossz napok járnak. Ne legyetek oktanok, hanem értsétek meg, mi az Úr akarata” (Ef 5,9-17) Életünknek totálisan elpazarolt ideje a bűn. Ezzel ne raboljuk meg önmagunkat. Az időnket úgy kell beosztani, hogy első a szükséges, második a hasznos és csak ezután jöhet a kellemes. Az állapotbeli kötelességeinket soha nem szabad pillanatnyilag jól eső dolgok miatt elhanyagolni. Állapotbeli kötelességei egy diáknak emberekkel és Istennel szemben is vannak, pl. a tanulás, az otthoni besegítés, a rendszeres gyónás, áldozás, ima stb. Ha valakinek megígértünk valamit, pl. egy szolgálatot vállaltunk a régióban, akkor kötelességünk azt is előnyben részesítenünk más, becsúszó programokkal szemben. Tiszteljük meg ezzel egymást és Istent, hogy a lehető legjobb tudásunk szerint elvégezzük a ránk bízott feladatokat. Ilyenkor ne mentsük fel magunkat a szeretet prioritásaira hivatkozva, hogy „hirtelen most lett muszáj a szobámat kitakarítani, tanulni” stb. Tanuljunk meg az időnket felelősen beosztani, Isten akarata szerint. Ez nem azt jelenti, hogy életünk pusztán kötelességekből fog állni, és a szükséges dolgok mindig ki fogják ütni a kellemeseket, gondoljunk csak Márta és Mária esetére, ahol Jézus kijelenti a sürgölődő, „kötelességét” teljesítő Mártának, hogy „csak egy a szükséges” – amit éppen Mária tesz. Mária pedig önfeledten élvezi Jézus társaságát. Ha az egyetlen szükségest, a Jézussal való személyes kapcsolatot megtaláljuk, akkor majd meg tudjuk különböztetni egyre jobban, hogy mikor mi a szükséges, hogy mikor kell a szükséges pihenés vagy feltöltődés idejét élnünk, és mikor a kő kemény erőfeszítéseket. Ez az igazi szabadság. Ekkor már nem kényszerek mentén élünk, hanem Istentől jövő benső motiváltság és nem önző indítatások szerint.

KÉRDÉSEK: Könnyen vagy nehezen döntesz? Mire mondasz szinte már reflexből igent vagy nemet? Miben nehéz döntened? Gyakran halogatsz döntéseket? Miért? Miben, kivel kapcsolatban mondasz nehezen nemet? Írd le, hogy egy napodból mire mennyi időt szánsz! Ha ez nem változik, képzeld el, 5 év múlva mi felé bontakozik az életed? Irányított robbanás vagy szétfolyás felé tart az életed? Van-e célod az életben? Pl. lehetsz professzionális anya vagy középszerű anya stb. Mi az ára célod elérésének? Mit kell tenned ezért a jelenben? Mire kell igeneket és mire nemeket mondanod? Milyen jól nem szabad elmulasztanod? Erkölcsi téren mire kell határozottabban nemet mondanod? Mondtál már életedben visszavonhatatlan igent? Volt-e már, hogy szabadon ajándékoztad, beleadtad magadat valamibe és ebből tudtak mások táplálkozni? Volt-e, hogy kispóroltad magadat dolgokból? Volt-e, hogy sajnáltad Istenre az időt? Gyakran halogatsz a dolgaiddal? Mindig teljesíted, amit vállaltál? Hogy állsz az állapotbeli kötelességeiddel és a szeretet helyes rangsorával? Nálad mi a sorrend, rakd sorba: szükséges, hasznos, kellemes. Milyen gyakran fordul elő, hogy félbehagysz dolgokat, nem teljesíted ígéreteidet?

